Öcsödi Hírek

1. szám 1999. január-február Ára: 35 Ft

Tájékoztató

A Képviselő-testület 1999. január 14-i üléséről

* **A Képviselő-testület megtárgyalta és elfogadta az 1999. I. félévre vonatkozó munkatervét.** Két képviselőtől több javaslat is érkezett, s ennek nagyrészét beépítették az I. félévi munkatervbe. A többi a II. félévben lesz beépítve. Elfogadásra került az a javaslat is, hogy a testület a költségvetés elfogadásáról a közmeghallgatás után dönt. A közmeghallgatást március hónapra tervezi a testület.

* **A Testület megalkotta a települési képviselők tiszteletdíjáról, természetbeni juttatásáról szóló rendelet módosításáról szóló rendeletét.** A döntés szerint a tiszteletdíjak havonta kerülnek kifizetésre, a mértékében nem tesznek különbséget a bizottsági elnökök és bizottsági tagok között. Az esetleges likviditási zavarok elkerülése érdekében a testület a féléves és háromnegyedéves gazdasági értékelésnél felülvizsgálja a költségvetést, hogy a havi kifizetés feltétele fennáll-e.

* **A Képviselő-testület határozatával hozzájárult** Lévai István rendőrőrnagy Kunszentmárton Rendőrkapitányság vezetőjének kinevezéséhez.

* **Jóváhagyásra került a Képviselő-testület által fenntartott Gyermekjóléti Szolgálat Szervezeti és Működési Szabályzata is**, melynek formáját a Gyermekvédelmi Törvény teszi kötelezővé. Ez a szabályzat gyakorlatilag a működés kereteit adja meg. A szolgálat további fejlesztésre szorul, mely érdekében 1999-ben minisztériumi pályázati lehetőséggel szeretne élni az Önkormányzat, amely a Családsegítő Szolgálat megszervezésére irányul.

* **Döntöttek arról, hogy az Öcsöd. Nk. Önkormányzat Képviselő-testület tulajdonában lévő** öcsödi tulajdoni lapon bejegyzett 1700/2 hrsz-ú 536 m2 területű épületet - az ún. piactér melletti felvásárló

folytatás a 2. oldalon

Tisztelt Adózó Állampolgár!

Bizonyára értesült már arról, hogy 1998. év után 1999-ben is felajánlhatja személyi jövedelemadója 1%-át egy kiválasztott civil szervezet számára. Tájékoztatjuk, hogy 1992-ben létrehoztuk az Öcsödi Ifjúsági Természet- és Környezetvédelmi Alapítványt, mellyel az öcsödi, általános iskolás korú gyermekeket támogatjuk. Köszönettel vennénk, ha alapítványunk célkitűzését támogatásra méltónak találná, és személyi jövedelemadója 1%-át felajánlaná alapítványunk javára.

Adószámunk: 18821543-1-16

Bende Lajos, Kuratórium elnöke

Öcsöd 1848-49-ben

(Dr. Tolnai Gábor írásának folytatása)

Az 1848. esztendő utolsó napjaiban ismét sorozás elé állították az öcsödi fiatalokat, mostmár Szarvason. Erről a következő jelentést küldték az alispánnak:

"Tekintetes m. Alispán Úr!

Mai napon és éppen most vett hivatalos becses meghagyása folytán Tekintetes Alispán Úrnak alázattal van szerencsénk jelenteni, miszerint

l-ör: helységünk népességét 5200-ra vettük.

2-or: és e' szerént 127-re kettőt véve tartoznánk kiállítani 82 ujjonczot.

3-or: Szarvason 4 ízben 74 ujjonczot soroztatánk be, jegyzőnk és vólt Törvény Bíró által, még pedig első ízben October 6-án 21 önkéntest, Okolicsányi akkor még százados úr keze alá, utána 3-ad nappal 37 öszveírt ujjoncszot, ismét pár nap múlva 7-et s így tovább, míg a fent írt szám ki nem telt, Furkós százados, most fő hadnagy úr gondviselése alá, a Szarvasi Elöljáróság Neubart orvos és Kúti doktor urak jelen létökben.

4-er: A be sorozott ujjonczokról saját jegyzékeinken kívül más, hiteles oklevelünk nincs, egyéb iránt Furkós úr úgy hisszük bár mikor tanúsítja ujjonczaink fent írt számát.

Kik is ebbeli alázatos jelentésünk mellett mély tisztelettel maradunk Tekintetes Alispán Úrnak

Öcsödön,

December 30-ik 1848 alázatos szolgái

Öcsödi Elöljárók

Windisch-Gratz császári fővezér 1849. január 7-én kelt kiáltványa, mely nagy hangú fenyegetések mellett hódolatra hívta fel a községek elöljáróit Wrbna altábornagy,majd Ottinger vezérőrnagy közvetésével eljutott Öcsödre is, és ott meglehetősen nagy zavart okozott és félelmet keltett lakosságában. A későbbiek be is megérkezett a fent már jelzett hűségre felszólító proklamáció, amelyet halálbüntetés terhe mellett ki is kellett függesztenie Öcsöd község elöljáróságának. Az események zavaros volta megijesztette az elöljáróságot: a felhívást nem tette közzé, nem függesztette ki, de nem tettek róla jelentést a vármegye vezetésének. Ez feltűnt a megyei védbizottmánynak, mert a hason kiáltványokat Szarvas és Békésszentandrás még január 22-én beküldte Gyulára és utasítást kértek. Az öcsödiek jobbnak látták kivárni az események alakulását. Perczel Mór január 22-én kiverte Ottinger csapatait Szolnokról. Előnyomult Irsáig, majd a hadügyminisztériummal vitába keveredett és lemondott. Szolnok ismét császári kézre került, s Damjanich János és Vécsey Károly csapatai 1849. március elején szabadították fel úrja. Ebben az időben Cibakháza mellett is volt egy nagy honvéd-tábor, amelynek élelmezéséből ez idő tájt Öcsöd lakossága is kivette részét, Öcsödön nagy tömegben kenyeret sütöttek és azt a táborba szállították.

Windisch-Gratz csapatainak a betörése is oka volt annak, hogy a vármegye közönsége 136/1849. számú határozatával ezer gyalogosból és 200 huszárból álló alakulat szervezését határozta el. Öcsödre a kivetett összegből 47 fő esett, akiket január l4-ig kötelesek voltak kiállítani. Kígyós és Öcsöd lakossága a szolgálat e nemétől vonakodott. Nem is állítottak ki egy katonát sem.

Ugyanakkor a Békés vármegyei szabadcsapatok tagjai között 36 öcsödi önkéntest is találtunk, akik névsora fenn is maradt és ezek a következők voltak:

1./ H. Balog István
2./ H. Balog Sándor
3./ Bende András
4./ Czerjak István
5./ Cser András
6./ Erdélyi Lajos
7./ Erős Ferenc
8./ Gombás Márton
9./ Harsányi Ferenc
10./ Harsányi Mihály
11./ Hegedűs András
12./ Izbéki Imre
13./ Kakucsi Mihály
14./ Kanter Lajos
15./.Kardos Márton
16./ Kerekes Lajos
17./ Kovács Imre
18./ Kovács Lőrinc
19./ Losonczi János
20./ Madarász Sándor
21./ Mészáros Lajos tanuló
22./ Murai Lőrinc
23./ Molnár Imre
24./ Nádi Sándor
25./ Olasz Lajos
26./ Papp Lukács
27./ Rácz Ferenc
28./ Rácz Lőrinc
29./ Rolkó József családos
30./ V. Szabó Lajos
31./ K. Szabó Sándor
32./ Szatmári Benedek
33./ Szatmári László
34./ Tóth Béni
35./ B. Tóth Mihály
36./ G. Tóth Mihály tanuló

Békés vármegye állandó bizott-

Öcsöd 1848-49-ben

(Dr. Tolnai Gábor írásának folytatása)

mánya úgy döntött, hogy a városok, községek maguk állapítsák meg a helységek lélekszámát és ennek alapján jelentsék azt a megye vezetésének. A helységek a hitfelekezetek nyilvántartásai alapján határozták meg a lélekszámot, amelyet a vármegye azután összesített. Így 1849. január 1-én a vármeye lakosságának a száma

156 614 fő volt. Ennek alapján vezett ki a bizottmány 2466 újoncot, 84 fővel kevesebbet, mint a kormány előírt. 1848 decemberében már több mint kétezer újoncot, állított ki a vármegye, 1849 elején pedig 2322 újoncot küldtek táborba részben a 31., részben az 58. részben a Pesten szervezett szám feletti zászlóaljakhoz.

Hódmezővásárhelyen a 31. zászlóalj szerveződött, itt kellett jelentkeznie a 65 öcsödi újoncnak is.

1848 karácsonya után érkeztek Békésre a Károlyi-huszárok. Ezt az ezredet gróf Károlyi István állíttatta fel, és ez első huszárokat Cegléd és Kecskemét környékéről toborozta, de Békésen, Öcsödön, Békésszentandráson, Körösladányban, majd Gyulán és Békéscsabán is jártak toborzói. Így elmondható, hogy a Károlyi-huszárezredet zömmel Békés vármegyei lakosokból szervezték.

Békés vármegye - de feltehetően a többi vármegyék is - egész hadítudósítói rendszert állítottak fel azokban az irányokban, amelyekben a vármegye lakosai zömükben harcoltak, illetve, amely irányból az ellenség közeledését várták. A "hadítudósítók" főleg a vármegyei tisztviselőkből toborzódtak, de a járási főszolgabíróság hivatalnokai is kivették a részüket ezekből a munkákból. Ilyen hadítudósító volt a szarvasi Kollár János, de Tomcsányi József másodalispán is küldözgette a híreket a vármegye székhelyére, Gyulára. 1849-ben főleg az ő tudósításaikból értesülhettünk a vármegyén kívül harcoló önkéntesek tevékenységéről, de az ellenség mozgásáról is. Pl. 1849. február 4-én este fél 10 órakor Tomcsányi másodalispán értesíti a vármegyét arról, hogy a nap folyamán - tehát február 4-én - Öcsödről és Békésszentandrásról nemzetőröket rendeltek Tiszaföldvárra és Cibakházára, hogy az ottani csapatokat megerősítsék. Erre szükség is volt mert délután 3 óra körül az ellenség be akart törni Cibakházára,de mieink visszaverték őket. A magyar csapatok létszáma itt és ekkor 900 gyalogos, 400 huszár és három ágyú volt. A csatának csak néhány ház esett áldozatul, amelyeket az ágyúzás következtében találat ért és ezek ki is gyulladtak. A cibakházi toronyőrök a csata után azt jelentették, hogy az ellenség Ókécske irányában távozott. A katonai vezetés ebből azt a következtetést vonta le, hogy talán Tiszainoka magasságában kísérli meg az ellenség a Tiszán való átkelést, ami Cibakházánál nem sikerült. Ebben a csatában öcsödiek minden bizonnyal résztvettek.

A dicsőséges tavaszi hadjárat mozgásba lendítette a katonai alakulatokat, ezért a tudósítók rendelkezésére álló futárokat is megfelelő helyre kellett telepíteni. Menyhárt Lajos békés megyei tudósító azt javasolta, hogy a rendelkezésére álló négy futár telephelye a következő legyen a jövőben: egyet Abonyban, a másikat Harangosnál, harmadikat Cibakházára, a negyediket Öcsödre.

Öcsöd, Szarvas és Békésszentandrás elöljárói nagyon panaszkodtak Halassy Kázmér élelmezési kormánybiztosra, mert nem volt tisztában azzal, hogy melyik helység milyen gazdasági erővel rendelkezik. Így fordulhatott elő az, hogy e három helységet erejüket meghaladó feladatok ellátására utasította. Mivel más községek is panaszkodtak, úgy döntött a Békés megyei "védbizottmány", hogy a hasonló esetek elkerülése érdekében az ú.n. Tiszai Hadsereg élelmezését és ellátását Szarvas, Öcsöd, Békésszentandrás, Gyoma és Endrőd községek kötelességévé teszi. Az élelmezésügy élére pedig Tessedik Károly szarvasi főszolgabírót állította.

Ezek a községek is hamar kimerültek a nagy létszámú hadsereg élelmezésének terhe alatt. A kimerült községek egyenlőre úgy segítettek magukon, hogy az Orosházán és az aradi tábor részére beszerzett feleslegekből kaptak annyit, hogy a még hosszú ideig tartó feladatukat el tudják valamilyen formában látni. De még így is Öcsöd és Békésszentandrás községeket az élelmiszerszállítás terhe alól fel kellett menteni, és már 1849. március 14-én kérte a főszolgabíró, hogy ezek helyett más községeket jelöljön ki az élelmezésre a védbizottmány.

Közben másirányú terhek is nehezedtek Öcsöd község lakosságára. A feleslegesnek látszó

Öcsöd 1848-49-ben

(Dr. Tolnai Gábor írásának folytatása)

harangok beszolgáltatását kérte a védbizottmány ágyúöntés céljaira. A gyulavári és az öcsödi református gyülekezet egy-egy két mázsás harangot adományozott erre a célra még 1849 első napjaiban. Mindezt tette„ ... *egyhangú lelkesedéssel és készséggel a hazának...*", ahogy az egykorú krónika feljegyezte.

Az öcsödi nők nagy mennyiségű zsákot, szalmazsákokat, lepedőket, fehér ruhát, vásznat, ólom és cínedényeket gyűjtöttek össze és adományoztak a honvédsereg részére.

A Függetlenségi Nyilatkozat kiadására 1849.április 14-én került sor. Ennek hatására a már nagyon elszegényedett falu és lakossága mégis 120 forintot gyűjtött össze a hadsereg részére és feláldozták szinte utolsó forintjaikat is a haza oltárán.

1849. június 11-én újra alakult a vármegye vezetőtestülete, a különböző bizottságok és maga a tisztikar is. Amennyire a hiányos adatokból következtetni lehet Öcsödről a vármegye állandó bizottmányába a következők kerültek: Tessedik Károly, Fazekas István, Papp László, Izbéki Mihály, Sz. Rácz István és Gácsi Mihály. Amennyire a névsorból következtetni lehet úgy tűnik, hogy a forradalom népes irányba tolódott Öcsödön is, hiszen a régi képviselők közül csak Gácsi Mihály bíró és Rácz István került be, Tessedik Károly főszolgabírót Öcsöd jelölte, de Fazekas István, Papp László egyértelmüen nem a gazdagabb réteget képviselte.

A vármegyében elhelyezett hadifoglyok közül igen sokan meghaltak. Május 18-ig ez a szám 708-ra nőtt. Sajnos, nem tudjuk, hogy mennyiből halt meg ilyen sok fogoly? Június elején 412-ből meghalt 349. Öcsödön 12-ből 5 halt meg. Őket a kolera vitte el.

Azonban a gazdasági terheknek sem volt még vége. A Szolnok vidéki kormánybiztos, Halassy Kázmér ismét felhívta a vármegyét arra, hogy minden öt napban 25 ezer font kenyeret Szolnokra, ugyanannyit Törökszentmiklósra szállíttasson. Tessedik Károly főszolgabíró, aki a kormánybiztos rendeletét kézhez vette azt jelentette a vármegyének, hogy két szállítmányt már el is küldött. Egy szállítmány 152,5 q kenyeret jelentett és ezt a nagy mennyiséget a következő falvak teljesítették,: Szarvas, Öcsöd, Békésszentandrás, Orosháza, Nagyszénás, Bánfalva, Tótkomlós.

Az utolsó napok eseményeiről ismét csak a hadítudósítók jelentéseiből értesülhetünk. Szana Zsigmond alszolgabíró 1849. augusztus 1-én Zubor Sándortól ment Kungyalura.,,... Az alatt míg hon nem voltam, szentmártoni tudósítás szerint, mit az elöljáróság Alispán Úrnak megküldött, - hallottam, hogy a német sereg Szt.-Márton alatt van, futárunk ment Öcsöd felé Szent-Mártonnak, onnét hírt hozandó..." Hogy a futár milyen hírrel érkezett vissza, nem tudjuk.

Az orosz sereg 1849. augusztus 19-én érkezett meg Gyulára. Ettől kezdve a vármegye lakosságának volt a kötelessége az élelmezésük. Az egyes helységek megkapták az öt napra szóló mennyiséget, amely összhangban volt gazdasági erejükkel. Öcsöd a következő mennyiség beszállítására volt kötelezve:

kenyér	21 156 font
hús	105 mázsa 78 font
zab	984 véka
széna	6 068 adag (?)
bor	100 akó
pálinka	10 akó

A szabadságharc idején fegyverrel szolgáló öcsödi lakosok összes létszámát legalább háromszáz főre becsülhetjük. Ennek utólagos - és érthető okokból nem teljes, de mégis figyelmet érdemlő - bizonyítékait a világosi fegyverletétel (1849. augusztus 13.) utáni hónapokban készült összeírások szolgálják. 1849. december 7-én két listát állított egybe az elöljáróság a volt honvédekről, akik sorozás útján, önként vagy mások helyett felfogadva kerültek a honvédség tagjai közé. E két lista 224 nevet tartalmaz, közülük 53 volt önkéntes. Kiderül a jegyzékekből, hogy az öcsödiek nagy része a 33. és az 59. honvédzászlóaljban vagy a 2. huszárezredben szolgált. 1850. január 29-én külön összeírást készített az elöljáróság a volt gerillákról, a szabadcsapatok otthon található tagjairól. Ez a lista 36 főről beszél. 18 esetben megjegyzi, hogy „ családfenntartó" -ról, 8 esetben, hogy „ jó fiú"-ról van szó. Két személy neve mellett a „részeges garázda", egynél a „tolvaj", zsivány, garázda, egynél a „korhely ifjú", egy másiknál az „ügyetlen" minősítés olvasható a megjegyzések rovatban. Két gerilla „tanuló ifjú" volt.

A fentiekben 36 nevet már közöltünk. Most a huszárok meglevő neveit közöljük a következőben:

Öcsöd 1848-49-ben

(Dr. Tolnai Gábor írásának folytatása)

1. **Bordács János**
2. huszárezred
2. **Baros Imre**
Koburg-huszár
3. **Boros Samu**
önkéntes, Koburg-huszár
4. **Csató Mózes**
huszár
5. **Demjén Pál**
2. huszárezred
6. **Dóczi Mihály**
2. huszárezred
7. **Enyedi J. Sándor**
2. huszárezred
8. **Erdélyi Lajos**
2. huszárezred
9. **Gácsi Mihály**
9. huszárezred
10. **S. Kardos Benedek**
Dezső András helyett
huszár
11. **Kis Ambrus**
9. huszárezred
12. **Kis Lukács**
9. huszárezred,
régebben Miklós huszár,
önkéntes
13. **Kóródi András**
2. huszárezred
14. **Kovács Sámuel**
2. huszárezred
15. **Majoros Mihály**
Sándor-huszár, önkéntes
16. **Maróthi Döme**
huszár, önkéntes
18. **Maróthi János**
9. huszárezred
19. **Mészáros Laci**
2. huszárezred
20. **Mészáros Sándor**
Lehel-huszár,önkéntes
21. **S. Mészáros Sándor**
huszár
22. **Rácz Lőrinc**
2. huszárezred
23. **Rhédei Zsiga**
Lehel-huszár
24. **Seres István**
2. huszárezred
25. **Sülye István**
huszár
26. **Sütő Sándor**
2. huszárezred
27. **Szabó János**
2. huszárezred
28. **K. Szabó János**
huszár
29. **Szántó Lajos**
2. huszárezred
30. **Szathmári Elek**
9. huszárezred
31. **Tolnai Benedek**
9. huszárezred
32. **Tóth G. Sándor**
2. huszárezred
33. **Vas Sándor**
Sándor-huszár, önkéntes
34. **Zubor János**
2. huszárezred

Gyalogezredekben harcoló öcsödi katonák

1. **Ágoston Sándor**
önkéntes
2. **Aponyi Joel**
önkéntes
3. **Balla Zsia**
33. honvéd zászlóalj
4. **Boros Sándor**
önkéntes
5. **Buzi János**
6. **Csákvári Lajos**
7. **Csekő Benedek**
önkéntes
8. **Csomor Ferenc**
önkéntes
58. honvéd zászlóalj,
a harc előtt a 37. sorezrednél
szolgált
9. **Demjén Sándor**
33. honvéd zászlóalj
10. **Dezső Lajos**
önkéntes, tüzér
11. **Dezső László**
33. honvéd zászlóalj
12. **Dézsi László**
13. **Enyedi Sándor**
14. **Fazekas András**
önkéntes,
59. honvéd zászlóalj
15. **Fazekes Bálint**
önkéntes
16. **Fazekas Gáspár**
önkéntes
33. honvéd zászlóalj
17. **Gere János**
önkéntes,
59. honvéd zászlóalj
18. **Hajdú Sándor**
önkéntes,
59. honvéd zászlóalj
19. **Hegedűs Sándor**
20. **Izsó Gerzson**
önkéntes,
33.honvéd zászlóalj
21. **Jándi László**
önkéntes,
59. honvéd zászlóalj
22. **Joanovich Péter**
23. **Jónás Gábor**
24. **Jordány Bálint**
25. **Jordány Béni**
26. **Jordány Ferenc**
27. **Jordány László**
önkéntes,
33. honvéd zászlóalj
28. **Józsa Gáspár**
önkéntes
29. **Kánya János**
önkéntes
30. **S. Kardos István**
31. **Kérdő Mihály**
önkéntes,
59. honvéd zászlóalj
32. **Kerekes Benedek**
33. honvéd zászlóalj
33. **Kerekes Mihály**
önkéntes
34. **Kesztyűs István**
önkéntes,
33. honvéd zászlóalj
35. **Kerti János**
önkéntes,
33. honvéd zászlóalj

Öcsöd 1848-49-ben

(Dr. Tolnai Gábor írásának folytatása)

36. Kis Ádám
37. Kocsis Ferenc
önkéntes
38. Kocsis János
önkéntes,
33. honvéd zászlóalj
39. Kocsis Mihály
önkéntes
40. Koncsok Pál
O. Jordán Sándor helyett
41. Kovács Benedek
42. Kovács Imre
önkéntes
43. Kovács János
önkéntes
44. Köteles András
önkéntes,
59. honvéd zászlóalj
45. Lapu Sándor
46. Légrádi András
önkéntes,
59. honvéd zászlóalj
47. Lendvai Mihály
48. Lukács János
önkéntes,
59. honvéd zászlóalj
49. Makai Mihály
50. Mikó Ádám
önkéntes
51. Méri Sándor
52. L. Molnár Gábor
33. honvéd zászlóalj
53. N. Molnár István
önkéntes
54. Molnár József
önkéntes
55. J. Molnár Lajos
33. honvéd zászlóalj
56. J. Molnár Mihály
önkéntes
57. Móricz János
58. Murányi József
önkéntes
59. Nádi Bálint
60. Nagy Bálint
61. Nagy László
62. Pápai Albert
önkéntes,
33. honvéd zászlóalj
63. Pápai Gergely
önkéntes
33. honvéd zászlóalj
64. Pápai Sándor
önkéntes,
33. honvéd zászlóalj
65. Papp Imre
önkéntes
59. honvéd zászlóalj
66. Papp János
67. Papp László
33. honvéd zászlóalj
68. Pinka István
önkéntes
69. Pinka János
70. Cs. Révész Samu
önkéntes
71. Rónyai Lőrinc
33. honvéd zászlóalj
72. Rostás Sándor
önkéntes
73. Szathmári Imre
önkéntes
74. Szegény István
75. Szegény Mihály,
önkéntes
76. Szente Bálint
77. Szilágyi Béni
78. Szilágyi Gábor
79. M. Szilágyi János
80. O. Szilágyi János
81. K. Szilágyi Lajos
82. Szilágyi Sándor
önkéntes
83. Szoboszlai Sámuel
önkéntes
33. honvéd zászlóalj
84. Szombat Gergely
önkéntes
85. Szombat János
önkéntes
86. Tolnai Lajos
87. Torma János
önkéntes
88. Tóth Bálint
89. Tóth Ferenc
90. Tóth Sándor
91. Trippon Mihály
önkéntes
92. Trippon Sándor
önkéntes
93. Zsilka Sándor
önkéntes

Öcsöd 1848-ban mintegy 5200 lelket számláló kisközség volt. Annak ellenére, hogy a község - szerencséjére - nem vált fő események színterévé, mégis igen sok nehéz napot kellett átvészelnieük. Nem volt fényesen csilligó, szívet-lelket melengető, keblet dagasztó események szereplője. A szabadságharc ideje alatt is élte a sokszor félelemmel teli, szürke hétköznapokat, de ugyanakkor biztos hátországa volt az élvonalban harcolóknak. Akár az élelmezés biztosítására, akár a sebsesültek részére mázsaszám gyártott tépésre, akár a harang katonai célokra történő átadására gondolunk is egy kis paraszti közösség verítékével megöntözött áldozatára tekinthetünk. A közelben harcoló csapatoknak, akik bár fontos ütközeteket vívtak, de csak másodrendű jelentőségű frontszakaszokon küzdöttek, mégis biztos támaszpontot, hátországot jelentettek. Mindez azonban nem csökkentheti az öcsödiek, a szarvasiak, a békésszentandrásiak szenvedéssel, néha éhezéssel, nélkülözéssel teli hétköznapjainak áldozatvállalását, annak morális jelentőségét. Igyekeztek minden kívánságot teljesíteni, hiszen „Veszélyben a Haza!"

A megtorlástól joggal tartó aggodalom ellenére végig kitartottak mind a harctereken (a lakosság 6%-a volt katona), mind a hátországban a szabadsgáharc ügye mellett.

Tevékenységük, hazaszeretetük, önfeláldozásuk ma is példa értékű és tiszteletet érdemel.